

**Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій**

**Силабус курсу
«Соціологія»**

Обсяг:	Загальна кількість: кредитів 3,0; годин - 90; змістовних модулів - 2
Семестр, Рік	3 семестр 2 рік на д/в та 2 семестр 1 рік на з/в.
Дні, Час, Місце:	за розкладом (оффлайн - Французький б-р, 24/26, онлайн-платформа zoom)
Викладачі	Каменська Тетяна Григорівна, доктор соціологічних наук, професор кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій
Контактний тел.	+0984925723
E-mail:	nikadevichya@gmail.com
Робоче місце	кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій
Консультації	Онлайн-консультації, платформа zoom, Оффлайн - Французький б-р, 24/26, каб. 40, щотижнево за розкладом.

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом. Інші види комунікації: консультація за розкладом, месенджери, e-mail викладача.

e-mail: nikadevichya@gmail.com

Telegram, Viber: +380984925723

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Соціологія» є розвиток і базові категорії науки соціології, і надає майбутнім фахівцям-природничникам необхідні їм аспекти соціологічного знання.

Пререквізити курсу – курс «Соціологія» може викладатися на підставі базових знань, отриманих в результаті загальної середньої освіти, а також на підставі знань, отриманих у курсах «Актуальні питання історії та культури України», «Основи суспільної географії» та ін.

Місце дисципліни в освітній програмі: вибіркова дисципліна.

Мета долучити студентів-географів до основ теоретико-соціологічних знань і вмінь користуватися даними емпіричних соціологічних досліджень для розуміння соціальних процесів у суспільстві з урахуванням впливу на них, в тому числі і соціальних аспектів життя.

Завдання дисципліни:

- Формування уявлень про генезис розвитку соціологічних ідей та історичних передумов інституціоналізації соціологічної науки;
- Вивчення основного категоріального апарату соціологічної науки міждисциплінарного рівня;
- Ознайомлення з основними соціологічними теоріями, які утворювались, в тому числі і в зв'язку з політичними подіями у світі;
- Вивчення основ галузевої соціології;
- Оволодіння вміннями використовувати емпіричні соціологічні дані.

Очікувані результати.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

знати:

- генезис розвитку соціологічних ідей та історичних передумов інституціоналізації соціологічної науки;
- основи категоріального апарату соціологічної науки міждисциплінарного рівня;
- основні соціологічні теорії, які утворювались, в тому числі і в зв'язку з політичними подіями у світі;

вміти:

- використовувати емпіричні соціологічні дані;
- реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства,
- застосовувати знання соціальної організації суспільства у професійній діяльності,
- усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;
- діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних занять (12 год.), організації самостійної роботи студентів (62 год.) на денному

відділенні та у формі лекцій (8 год.) та практичних занять (2 год.), організації самостійної роботи студентів (80 год.) на заочному відділенні.

Навчальний процес з дисципліни «Соціологія» здійснюється в таких формах:

1. Словесні (лекції; пояснення, бесіди).
2. Наочні (ілюстрування; демонстрування PowerPoint; самостійне спостереження). Для ілюстрації використовуються інтернет-ресурси, слайди і таблиці, інші графічні матеріали, комп'ютерна техніка тощо.
3. Практичні і теоретичні заняття.
4. Методи виконавчого, репродуктивного та пошукового навчання при виконанні самостійної роботи.
5. Індивідуальні та групові консультації.

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціологія як наука у системі соціогуманітарного знання

Тема 1. Історія становлення та розвитку соціології

Тема 2. Основні етапи історії соціологічної думки

Тема 3. Прагматизм в американській соціології і феноменологічний напрямок в Європі.

Тема 4. Теорія структуризації Ентоні Гідденса

Змістовий модуль 2. Соціальна організація суспільства в соціологічному вивченні

Тема 5. Генезис соціальної структури суспільства.

Тема 6. Соціальна структура сучасного суспільства.

Тема 7. Галузеві соціології та соціологія політики.

Тема 8. Феміністські соціальні теорії

Тема 9. Теорії глобального Півдня

Тема 10. Соціологія соціальних рухів Алена Турена

Тема 11. Громадська соціологія Майкла Буравого

Тема 12. Соціологія мобільностей Джона Уррі.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Аблов А. Ф. Загальна соціологія : конспект лекцій. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. 130 с.
2. Гідденс Ентоні. Соціологія: Пер. з англ. Київ. Бібліотека українських підручників 2010 – 2020. <https://westudents.com.ua/knigi/567-sotsologiya-gdens-enton.html>
3. Даймонд Дж. Чому одні суспільства занепадають, а інші успішно розвиваються : Пер. з англ. К. : Вид. група КМ-БУКС, 2019. 688 с.

4. Зінчина О.Б., Клименко Г.Т., Кудрявцев О.Ю. Курс лекцій з дисципліни “Соціологія» (для студентів усіх курсів усіх напрямів підготовки та форм навчання). Харків: ХНУМГ, 2015. С. 29 – 52.
5. Кузьменко Т.М. Соціологія: Навч. посібник: Рекомендовано МОН України. К.: ЦУЛ, 2010. 320 с.
6. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування. Підручник. Київ, видавничий дім «Києво-Могилянської академії». 2017. 315 с.
7. Соціологія: Загальна теорія та методологія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії : підручник : рекомендовано МОН України. 4-те вид., випр. за ред. В. М. Пічі. Львів: Новий Світ 2000, 2013. 296 с.

Додаткова:

1. Вербець В.В. Соціологія: Курс лекцій: Рекомендовано МОН України. К.: Кондор, 2009. 550 с.
2. Гудзеляк І. І., Котик Л. І., Ванда І. В. Соціологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.040104 – Географія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 95 с.
3. Коваліско Н. В. Основи соціальної стратифікації: Навчальний посібник. Львів: „Магнолія 2006”, 2009. 328 с.
4. Нестуля О. О., Нестуля С. І. Соціологія: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр учбової літератури, 2009. 272 с.
5. Павличенко П. П., Литвиненко Д. А. Соціологія: Навч. посібник. К.: Лібра, 2000.
6. Соціологія: Навч. посібник : Рекомендовано МОН України Є.В. Сірий. 3-тє вид., випр. та доповн. К.: Атіка, 2009. 492 с.
7. Соціологія: Підручник : Рекомендовано МОН України Авт. кол.: В.І. Волович та ін. 6-те вид., переробл. і доповн. К.: ЦУЛ, 2009. 809с.
8. Ritzer G. Modern Sociological Theory. Fifth edition. McGraw-Hill, 2002.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. <https://niss.gov.ua/>
3. Київський міжнародний інститут соціології. Офіційний сайт. URL: <http://kiis.com.ua>
4. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. Офіційний сайт. URL: <http://www.uisr.org.ua>
5. SOCIS. Центр соціальних та маркетингових досліджень. Офіційний сайт. URL: <http://www.socis.kiev.ua>
6. Фонд «Демократичні ініціативи». Офіційний сайт. URL: <http://dif.org.ua>

7. Матеріали офіційного сайту Державної статистичної служби. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
8. Матеріали офіційного сайту Головного управління статистики в Одеській області. URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua>
9. Соціологічні дослідження - Вивчення громадської думки. <https://www.4service.group/>
10. Портал Соціологічної асоціації України. Матеріали офіційного сайту САУ. URL: <https://sau.in.ua/>
11. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім.І.І. Мечникова. Офіційний сайт <http://lib.onu.edu.ua/>
12. Засоби масової інформації: види та функції. URL: <http://www.politologia-rdgu.rv.ua/images/school/t11.pdf>.
13. Міжуніверситетський Консорціум Політичних і Соціальних Досліджень (ICPSR): <https://www.icpsr.umich.edu/web/pages/ICPSR/index.html>
14. Національний банк досліджень: <https://ukraine.survey-archive.com/data#user-research>
15. ІМІ (Інститут масової інформації) <https://imi.org.ua/about>
16. Центр "Соціальний моніторинг" <https://www.facebook.com/UCER.org.ua/videos/3603903016336362/>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, контрольні письмові роботи за змістовими модулями, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінка за семінари, оцінювання захисту результатів практичних робіт, оцінювання рефератів та доповідей.

Підсумковий контроль. Формами підсумкового контролю в рамках дисципліни є іспит в усній формі.

Оцінювання знань (розподіл балів) здобувачів вищої освіти.

<i>Поточний та періодичний контроль</i>												
<i>Змістовий модуль 1</i>					<i>Змістовий модуль 2</i>							<i>Сума балів</i>
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	
5	10	10	10	5	10	10	5	5	10	10	10	100
Усього за модулем 1-40					Усього за модулем 1-60							

Самостійна робота студентів.

Формами самостійної роботи є опанування питань з підготовки до практичних (семінарських) занять, написання рефератів з теми або вузької проблематики. Методи контролю рефератів – доповідь з презентацією. За підготовку рефератів з презентацією (10 балів).

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика курсу визначається чинними нормативними документами/ Положеннями ОНУ імені І. І. Мечникова.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Контрольні опитування здійснюються в аудиторії, у разі відсутності або низького результату перескладаються одноразово протягом двох тижнів в день планової консультації. У разі недотримання політики щодо дедлайнів та перескладання контрольні заходи вважаються не зданими.

Політика щодо академічної доброчесності: регламентується [Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова \(polozhennya-antiplagiat2021.pdf \(onu.edu.ua\) \)](#).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Порядок та умови такого навчання регламентуються [Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ \(poloz-org-osvitprocess_2022.pdf \(onu.edu.ua\) \)](#).